

AMPUTATS SANTJORDI

30 Anys

Acte del 30è aniversari d'ASJ

30 anys

Amputats Sant Jordi

05

30 anys de sensibilització,
acció i reivindicació

06

30 anys de reivindicacions
i fites aconseguides

09

Parlem amb...
Ramon Nicolau

12

Les veus dels associats
i les associades

14

Sempre al servei de les
persones amb amputació

22

Parlem amb...
Montserrat Pallarés, presidenta
de COCEMFE Barcelona

24

Parlem amb...
Lorena Blanco, presidenta
d'Amputats Sant Jordi

Empreses i entitats col·laboradores

Ajuntament de L'Hospitalet

Ajuntament de
Barcelona

Institut Municipal de Persones
amb Discapacitat

Fundación
Vodafone
España

Diputació
Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies

Generalitat
de Catalunya

Federació
Catalana de
Voluntariat
Social

Obra Social
Fundación "la Caixa"

asemcatalunya

OBSERVATORI
DISCAPACITAT
FÍSICA

Fundación
ONCE

Quvitec
Qualitat de vida i tecnologia

Transports
Metropolitans
de Barcelona

30 anys de sensibilització, acció i reivindicació

La celebració d'aquests primers 30 anys ens ha de servir per recordar la nostra història i la feina feta, però també per reafirmar la nostra raó de ser. L'objectiu d'Amputats Sant Jordi continua sent el mateix des de l'any 1992: aconseguir la plena inclusió de les persones amputades i les persones amb discapacitats físiques i orgàniques.

També els nostres valors es mantenen intactes. L'ajuda als socis i sòcies, l'educació i la cooperació són els pilars que ens guien. No hem d'oblidar que la solidaritat, a casa nostra i més enllà, és la base del nostre ADN. Gràcies a la generositat dels voluntaris i les voluntàries, a l'expertesa dels professionals i a la predisposició dels associats i les associades, ha estat possible arribar fins aquí.

Som una gran família i ho hem demostrat. Junts hem recorregut un llarg camí i hem assolit fites importants. Aquestes tres dècades han estat plenes d'històries de superació i de propòsits obtinguts, tant personals com socials. Hem viscut moments difícils i moments entranyables, però sempre mantenint inalterable l'esperit inicial.

30 anys són molts, tot ha canviat força. Alguns associats i associades ja no són amb nosaltres, però el seu record i el seu llegat romanen vigents. Tenim la responsabilitat de continuar avançant amb l'energia i l'empenta que han demostrat tenir les persones que han passat per ASJ.

Sempre amb el focus posat en la qualitat de vida de les persones amb amputació i les persones amb discapacitats físiques i orgàniques, celebrem aquest aniversari amb la satisfacció de la tasca feta. Mirem al passat com un referent que no hem de perdre de vista i encarem el futur amb il·lusió. Volem treballar centrant-nos en la sensibilització social, l'acció i la reivindicació.

Ser una associació de referència per a persones amb amputació i amb discapacitat és un orgull, però també una responsabilitat. Parlo en nom de tots i de totes quan dic que continuarem reivindicant, encara més. Perquè aquesta és la clau del canvi, de la veritable transformació social. Com a presidenta d'Amputats Sant Jordi, és per a mi un plaer col·laborar a fer que això sigui possible, però és cosa de tots i totes, i entre tots i totes hem de continuar amb el mateix objectiu a l'horitzó. Hem recorregut un llarg camí, però queda molta feina a fer. Continuarem enfrontant reptes amb la força que proporciona treballar en allò que creus.

I per commemorar aquesta data, hem volgut fer aquesta revista, que ens serveix de punt de trobada i dona veu als veritables protagonistes.

Moltes felicitats i moltes gràcies a tots i totes!

Lorena Blanco,
presidenta d'Amputats Sant Jordi

30 anys de reivindicacions i fites aconseguides

Ara fa 30 anys, un grup de persones amb amputació van decidir unir-se i treballar plegades per defensar els seus drets i canviar les coses. Amb aquest esperit reivindicatiu va néixer l'Associació d'Amputats Sant Jordi, un servei assistencial que amb el temps va assolir objectius d'incidència política i transformació social. Us expliquem la feina que han fet fins ara, que és molta.

Any 1992. Barcelona, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Una dotzena de persones amb amputació, pacients de rehabilitació, parlen de la necessitat de millorar les seves condicions de vida i

la de qui es troba en la mateixa situació. Bastants han format part d'entitats de persones amb discapacitat física, algunes inclús a la famosa tancada del 1977 a les oficines del SEREM (Servicio de Recuperación y Rehabilitación de Minusválidos). Aquell 2 de novembre, un petit grup de gent amb discapacitat física es va atrinxerar durant més d'un mes per reivindicar el poc que es feia per ajudar-los. Tot i que la policia els va acabar desallotjant, la mobilització es va allargar i va tenir un considerable impacte mediàtic. Al final, part de les seves reivindicacions van ser ateses. Amb aquest precedent encara molt present va néixer Amputats Sant Jordi. En aquells moments, ja existien enti-

tats que defenien els drets de les persones amb discapacitat, però no discriminaven la causa (paraplegia, poliomielitis, amputació...). D'altra banda, ja es reivindicava una escola inclusiva, treball per a tothom, habitatges adaptats, transport accessible... mesures que també suposaven beneficis per a les persones amb amputació. Però malgrat aquestes demandes, que havien estat sempre unides a la resta de discapacitats, fins aleshores ningú havia pensat en les seves necessitats específiques, començant per les pròtesis. És veritat que en aquest sentit s'havien aconseguit avenços tecnològics molt destacats, com les cames que permetien córrer en els Jocs Paralímpics, però eren caríssims i només podien

accedir-hi uns pocs. A més, també feia falta una medicina preventiva adequada, per tractar el tema de les nafres, per exemple.

Els associats i les associades estaven d'acord que ningú defensaria millor els seus interessos que ells mateixos i van decidir unir-se. L'encarregat de redactar els estatuts de l'associació va ser Ramon Nicolau, amb experiència en l'Administració com a primer gerent de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat.

Donar nom a l'entitat va costar una mica. El primer debat va ser si s'havia d'incloure o no la paraula amputats. Es va decidir que sí perquè era, precisament, el que els definia, la seva marca diferencial. "AA, d'Associació d'Amputats, era massa limitat, així que vam descartar Sant Pau, perquè no érem una associació de malalts, i vam afegir Sant Jordi, el patró de Catalunya, el nostre àmbit d'actuació", aclareix el Ramon. Al calaix es va quedar una altra possible denominació: Associació Catalana d'Amputats, ja que les sigles ACA coincidien amb les de l'Associació Coordinadora de l'Ancianitat.

EL PODER DE DECISIÓ, PELS AFECTATS

Des d'un principi, els membres tenien molt clar el que seria Amputats Sant Jordi (ASJ): una entitat sense ànim de lucre per oferir suport a persones amb amputació, agenèsia i altres discapacitats físiques, així com a les seves famílies. Tampoc

**Dates
clau de la
història
d'ASJ**

1992
**Fundació
d'Amputats
Sant Jordi.**

2004
**Aliança amb
COCEMFE.**

seria amb el temps que s'establirien els diferents tipus de serveis. Tampoc deixaven de banda les reivindicacions a l'Administració, entre d'altres que les pròtesis tinguessin una

vida més curta, perquè es desgastaven.

Encara, però, no es tractaven temes públics i socials com l'accessibilitat al metro o dels nens i nenes amb cadira de rodes a l'escola ordinària. Eren de tipus individual, basades en les necessitats de cadascú, cas per cas.

La incidència política com a tal va començar quan ASJ es va unir a la Confederació Catalana de Persones amb Discapacitat Física, l'any 2004. COCEMFE tenia una altra visió, buscava punts en comú amb totes les entitats que en formaven part per tal d'exigir millores davant l'Administració i Amputats Sant Jordi es va sumar a la idea que la unió fa la força.

LA INCIDÈNCIA POLÍTICA, EN PRIMER PLA

Totes les accions que l'associació ha dut a terme fins ara han estat enfocades a promoure una nova cultura sobre les discapacitats i a crear un entorn respectuós on es defensin tots els drets de les persones amb amputació. Al llarg d'aquestes tres dècades, el seu paper no s'ha limitat a donar assistència a les persones associades, sinó que aquests han estat protagonistes direc-

dubtaven de l'objectiu final que volien aconseguir: la plena inclusió d'aquest col·lectiu dins la societat.

Tot i això, els inicis no van ser fàcils. El repte més gran va ser que les administracions els hi fessin cas, com recorda el Ramon: "Deien que ja feien coses per les persones amb discapacitat i no sabien per què havien de subvencionar una més".

A poc a poc, la cosa aniria millorant.

La majoria de voluntaris d'ASJ eren, i continuen sent, persones amb amputació. Entre elles hi havia professionals del treball social, la pedagogia i, fins i tot, protèctics que aportaven l'experiència en el seu camp. Tothom sabia el que havia de fer i van demostrar la bona feina que pot realitzar un equip de voluntaris i de professionals ben organitzat. I, sobretot, la importància que manin les persones associades, que elles tinguin el poder de decisió. És el millor exemple de democràcia.

En un principi, els serveis que oferien eren d'ajuda mútua, d'intercanvi d'informació entre els mateixos socis i sòcies,

2005

**Posada en
marxa de la
campanya
Per i per a la
solidaritat.**

2006

**Convenció sobre
els Drets de les
Persones amb
Discapacitat
de les Nacions
Unides.**

Parlem amb...

Ramon Nicolau

Va ser un dels primers associats d'ASJ i l'encarregat de redactar els seus estatuts. Des del 2021, és president de la Federació de Voluntariats de Catalunya (FCVS).

Què et va aportar la teva relació amb ASJ, tant a escala personal com professional? A escala professional, sobre-tot, adonar-me que cada tipologia de discapacitat té necessitats lleugerament diferents i que és molt important el que ens uneix, però també s'ha de cuidar el que ens diferencia, s'ha de donar una atenció personalitzada a tothom. I en l'àmbit personal, trobar amistat, he acabat sent amic de molta gent que he conegut al món de les persones amb discapacitat i a ASJ.

Quin és el millor record que tens del teu pas per l'entitat? El gran favor que em van fer. Quan es van celebrar els 25 anys de l'associació, la major part de les persones fundadores ja no hi eren entre nosaltres. Jo era el més antic i van voler fer-me un homenatge al Recinte Moder-

nista de Sant Pau, on va començar tot. Va ser molt gratificant i entranyable.

Com valoraries la teva experiència? Què destacaries? Canviaries alguna cosa? Estic molt content amb tot el que he après a ASJ. La veritat és que no canviaria res, però sí que destacaria una cosa: la valentia d'anar a fer tallers a les escoles. Participar-hi va ser una gran experiència.

Segons tu, quin ha estat l'avanç més important de l'Associació? Una cosa que en part encara està pendent, guanyar-se el respecte de la classe mèdica, que escolti més la veu de la persona amb amputació. Els qui fan l'amputació i després controlen les pròtesis han d'escoltar més a la persona. Si comparem la situació actual amb la del 1992, per descomptat que estem molt millor, però encara queda camí per fer. ASJ ha de continuar treballant.

2011
Premi Voluntariat pel projecte de cooperació internacional Per i per a la solidaritat.

2014
Impuls per la creació de l'Observatori de la Discapacitat Física (ODF).

tes dels avenços en matèria legislativa. Trobem un excel·lent exemple d'això si ens remuntem fins a l'any 2008, quan ASJ va impulsar la creació d'un catàleg ortoprotètic, el primer a tot l'estat espanyol. També participaria en l'elaboració d'una versió millorada, publicada a inicis del 2022. L'altre pilar essencial en les accions de l'associació ha estat l'educació en valors. El programa de visites a les escoles de secundària, que encara existeix, es va iniciar el 2007. Consistia a explicar els nois i les noies què és una amputació i com pots portar una vida normal amb una pròtesi, ho feien persones amb amputació, algunes d'elles provinents del món de l'educació o del treball social, la qual cosa aportava un plus afegit. Els tallers van tenir un impacte molt positiu.

LA IMPORTÀNCIA DE LA SOLIDARITAT INTERNACIONAL

A banda de la bona feina feta a Catalunya, des de fa molt la mirada d'Amputats Sant Jordi va més enllà de les nostres fronteres. L'any 2005 es va posar en marxa la primera campanya d'àmbit internacional: **Per i per a la solidaritat**, adreçada a millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat física residents en països en vies de desenvolupament. El primer pas era recollir donacions de material ortopèdic, principalment cadires de rodes, caminadors i croses i, un cop s'havien restaurat,

2016

Es posa en marxa la Federació Estatal d'Associacions de Persones amb Discapacitat i Agenesia.

2022

Publicació del segon catàleg ortoprotètic.

portar-les fins al seu destí amb la col·laboració de persones i entitats vinculades a la solidaritat internacional. Per aquest projecte de cooperació internacional, que continua vigent, el 2011 l'entitat rebria el Premi Voluntariat. Gràcies en gran part a Amputats Sant Jordi, la lluita per defensar els drets dels discapacitats avançava a bon ritme, a casa nostra i fora. El 13 de desembre del 2006 va ser un dia històric: l'Assemblea Nacional de les Nacions Unides va adoptar la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, que l'Estat espanyol va ratificar uns anys més tard. Aquest tractat internacional va permetre que les persones amb discapacitat se sentissin representades en les seves aspiracions perquè, encara que ja existien lleis, estaven per desenvolupar. Si bé ASJ va començar tractant temes concrets, molt centrats en les pròtesis, aviat es va veure que, tot i que calia avançar en drets individuals, no es podia deixar de banda el dret col·lectiu. Des d'aquest punt de vista, les persones membre de l'entitat es van sentir molt identificats amb el que plantejava la Convenció, que va suposar un punt d'inflexió. Comptaven amb dos possibles models a seguir, un contemporani per fer una llei única d'adaptació a la Convenció, una llei transversal que ho toqués tot, i un altre, per anar carviant les lleis concretes de cada sector (habitatge, educació, esport...). Es va triar el segon. Ara mateix, el tema més important a Catalunya és probablement l'escola inclusiva, el dret de totes les famílies a exigir que el seu fill o filla amb discapacitat pugui anar a l'escola ordinària, amb

Associació de persones amb diversitat funcional física

tots els recursos i la màxima qualitat, i no hagi d'acudir a una d'educació especial, un gueto. Com recorda el Ramon, "a partir de la Convenció, això es va veure com un dret i no només com una aspiració o un desig".

El 2014 va marcar una altra fita clau. Aquell any l'associació va impulsar la creació de l'Observatori de la Discapacitat Física (ODF), un centre de recerca que té per finalitat oferir dades sobre la realitat de les persones amb discapacitat física per tal de promoure la defensa dels seus drets. Feia falta un instrument per la recopilació, sistematització, actualització, generació i difusió d'informació relacionada amb aquest àmbit. Mentre creaven sinèrgies amb altres entitats similars que existien

al territori espanyol, els membres d'ASJ es van trobar que hi mancaven moltes dades i informació. Per aquest motiu, el 2016 van decidir engegar la primera Federació Estatal d'Associacions de Persones amb Discapacitat i Agenesia.

UN REFERENT AMB MOLT DE FUTUR

El camí recorregut per Amputats Sant Jordi en aquests trenta anys d'història ha estat fonamental, molts dels drets pels quals ha lluitat són avui una realitat, però encara queden moltes fites per assolir. ASJ continua sent un referent per a persones amb amputació i amb discapacitat, entitats del sector i institucions i manté intacte el seu esperit reivindicatiu i l'objectiu pel qual es va crear. I, el més important, mira al futur amb il·lusió i ganes de continuar avançant, millorant i aportant solucions per al col·lectiu de les persones amb amputació.

Les veus dels associats i les associades

Alguns socis i sòcies han volgut explicar-nos què és per a ells i elles Amputats Sant Jordi. Ens parlen de la seva relació amb l'entitat i de les seves vivències amb les persones que la formen.

“Fa uns 15 anys, en uns moments terribles per a la meua família a causa de l'amputació del meu pare, vam tenir la gran sort de conèixer Amputats Sant Jordi. Ens van acollir i ajudar durant tot el procés posterior. I, després de la mort del meu pare, encara formem part d'aquesta meravellosa comunitat i gran família. Va ser una sort i un privilegi trobar-la. Moltes gràcies!”

Nuria Andilla i Pepi Pla

“Vaig conèixer Amputats Sant Jordi per l'assistència social de Vall d'Hebron. Estic molt agraïda a l'associació perquè des del primer dia m'han tractat amb molt d'afecte i m'han demostrat que, malgrat les dificultats, es pot continuar endavant. Amb ASJ he fet moltes coses i he vist d'altres que m'han fet molt feliç. Gràcies a tota l'organització i als seus membres.”

Hilda Beatriz Laruta

“Sóc sòcia des dels cinc anys, quan a causa d'una meningitis em van haver d'amputar les dues cames. Ara en tinc 25 i estic fent un doctorat sobre gènere i discapacitat. Després d'estar bastants anys inactiva, recentment he descobert que l'associació és una important xarxa de suport i he conegut gent que m'ha ajudat quan necessitava sentir-me acollida i compresa. Diu molt de l'entitat el fet que totes les persones amb amputació que he conegut al llarg dels anys tinguin Amputats Sant Jordi com a punt d'unió.

Ara mateix estic entrevistant a alguns associats i associades per la meua investigació sobre sexualitat i persones amb amputació. També utilitzo el servei psicològic i he descobert una altra avantatge de ser sòcia: tenir accés al servei de cadires elèctriques que en un futur podria necessitar. Sempre he tingut bones experiències amb ASJ, per a mi un suport fonamental. Espero continuar al seu costat molts anys.”

Ingrid Ruiz

**A Amputats
Sant Jordi
hem trobat un
espai confor-
table** on poder
gaudir de diverses

activitats com can-
tar, visitar museus, anar
al cinema i al teatre... i tot adaptat a
les nostres necessitats. A més, ens
ofereixen serveis com l'ajuda do-
mèstica, que és molt important per a
nosaltres. Felicitats a l'associació per
aquests 30 anys i que en celebrem
molts més!"

Paco Calvo i Pepi Rosa

**"És difícil ex-
pressar** tot el
que Amputats
Sant Jordi
ha aportat a
les nostres
vides. Des que
ens vam jubilar
hem descobert
activitats diverses,

sortides molt enriquidores i un tracte
amable i col·laborador. A més, hem
creat noves amistats. Són un gran
equip."

**Joan Gallego i Maria A.
Fontcuberta**

**Per a mi,
l'associació
és un punt
de partida** des
d'on fer amics,
compartir expe-
riències, fer sortides,
rebre ajuda i suport... En definitiva,
un bon instrument que ajuda a fer
que l'orquestra de la vida soni una
mica millor."

Natividad Ginés

"Fa uns cinc anys

que pertanyo
a l'associació
com a membre
de la coral i
estic realment
contenta i
satisfeta de for-
mar part d'aquest
grup de persones
que fan una tasca tan
necessària. Més encara en l'actuali-
tat, perquè després de la pandèmia
les relacions socials són encara més
importantes.

Sempre que puc, participo en les
activitats i gaudeixo d'unes hores en-
voltada de gent estupenda. Vull donar
les gràcies a tots i totes per haver-me
acollit tan bé i espero continuar amb
aquestes persones molt temps."

Paquita Justícia

Sempre al servei de les persones amb amputació

La sensibilització i l'educació en valors, l'atenció social i psicològica, la cooperació internacional i un munt d'activitats són els principals serveis que ofereix ASJ. El personal voluntari i l'expert treballen plegats perquè les persones amb amputació se sentin en tot moment acompanyades. Us expliquem què fan i com ho fan.

Tallers a les escoles: sensibilitzar el jovent

Per a Amputats Sant Jordi és molt important sensibilitzar la ciutadania davant la discapacitat perquè d'aquesta manera es fomenta la convivència, l'empatia i l'acceptació d'aquestes persones. Aquestes accions són encara més rellevants quan es tracta de població jove, ja que educar en el respecte i la tolerància en una edat primerenca ajudarà a tenir una societat més inclusiva en el futur.

Amb aquest pensament es va crear el projecte Joves davant la discapacitat, consciència social i solidaritat, que va néixer el 2007 per apropar a la comunitat educativa les curiositats de la vida quotidiana de les persones que conviu amb una discapacitat, per tal de normalitzar aquest col·lectiu i integrar definitivament la diferència. Segons la responsable del projecte, Míriam Aguilera, és una eina **"per educar en valors i fomentar actituds basades en el respecte per la diferència i avançar cap a la plena inclusió social de les ppersones amb discapacitat i eliminar els prejudicis envers aquest col·lectiu"**.

Els tallers que es porten a terme a les

escoles tenen una part pràctica i una altra teòrica. La primera consisteix a fer que l'alumnat es posi a la pell d'una persones amb discapacitat i per aquest motiu surten al carrer amb material ortoprotètic i ajudes tècniques (cadires de rodes i bastons de mobilitat) i així poden experimentar en primera persona com és el dia a dia de les persones amb mobilitat reduïda o amb ceguera. Això els fa ser conscients de les barreres arquitectòniques que encara existeixen, però també de les barreres que crea l'incivisme i de la manca d'accessibilitat que sovint continua havent-hi. En la part teòrica l'alumnat rep informació sobre què és la discapacitat, la terminologia més adient per referir-se a aquest col·lectiu, quins tipus existeixen i quines són les causes que poden provocar-la, tot plegat amb dades, exemples, suport visual i el testimoni de voluntaris amb discapacitat. Es tracta d'una xerrada interactiva on l'alumne pot preguntar, compartir i resoldre tots els dubtes que pugui tenir referents a aquesta matèria.

"Aquesta metodologia fa que els nois i les noies s'impliquin des del primer moment en el tema, perquè l'experiència en primera persona els ajuda a reflexionar i enriqueix el debat posterior que es crea", argumenta la Míriam Aguilera, que destaca que persegueixen impactar els i les participants perquè prenguin consciència:

"La millora de l'accessibilitat passa per estratègies urbanístiques que eliminin les barreres arquitectòniques i es basin en el disseny universal, però també per fer caure aquelles barreres i obstacles derivats d'una actitud incívica i la falta de coneixement, aquí és on volem fer incidència en els tallers".

En l'assoliment dels objectius juga un paper important la participació de persones voluntàries que conviuen amb una discapacitat, perquè l'empatia ajuda a ampliar mires i entendre millor a l'altre, com explica Aguilera: **"L'alumnat té l'oportunitat de resoldre dubtes que normalment no es manifesten i es generen reflexions sobre les actituds socials al voltant de la discapacitat per tal d'enderrocar estereotips".**

Les sessions Joves davant la discapacitat estan adaptades a diferents edats, des de primària a cicles formatius i batxillerat, i tenen l'objectiu de contribuir al desenvolupament d'una ciutadania més responsable, activament solidària i integradora a través de l'educació en valors i la prevenció.

En aquests 15 anys de vida del projecte Amputats Sant Jordi ha arribat a pràcticament 600 escoles i més de 38.000 alumnes.

Cooperació internacional: solidaritat sense fronteres

Pràcticament des dels seus inicis, la mirada d'ASJ no s'ha limitat a casa nostra, sinó que ha anat molt més enllà. El seu compromís amb les persones amputades, a Catalunya i arreu del món, és un exemple de la importància que l'associació dóna a la solidaritat, un dels seus principals valors.

La cooperació internacional d'Amputats Sant Jordi es basa en el projecte de Banc de Recursos Ortoprotètics, que es divideix en tres línies d'actuació:

- **Reutilitzar, Reduir i Reciclar** tot el material ortoprotètic (3R).
- **Crear un banc de recursos tècnics.**
- **Donar suport** (pròtesis, cadires de rodes, suport tècnic per a la llar...) a persones tant dins del territori nacional com a tercers països.

L'experiència que forja la secció d'ajuda internacional ha anat prenent forma a través dels projectes inicialment anomenats *Per i per a la solidaritat* i que s'han desenvolupat de manera continuada des del 2003. Aquell any, en concret, es va donar suport al conflicte de Kosovo. Amb el temps, el programa ha evolucionat i s'ha adaptat a les noves realitats i circumstàncies de l'entorn i l'època, creant-se d'alguna manera a si mateix. **"Hem pogut estructurar un banc de recursos ortoprotètics (BRO) que es va configurar per donar resposta a les necessitats de països en situacions de conflicte armat en els que hi havia víctimes especialment degudes a les mines antipersones o altres, derivades de**

les necessitats que solen tenir els països en vies de desenvolupament", explica Gerard Nieto, que coordina la cooperació internacional de l'entitat.

No obstant això, des de fa uns anys, sobretot a partir de la crisi econòmica del 2008, Amputats Sant Jordi també està donant resposta a peticions que arriben des del nostre territori. Per respondre aquesta necessitat s'han creat programes de formació per a personal voluntari, que actualment col·labora en tasques de taller i magatzem. La clau és crear sinergies amb diferents empreses i entitats que col·laboren en la recollida, recerca i enviament del material. **"Hem fet xarxa amb institucions públiques i privades, hospitals, residències, entitats, ajuntaments... donant veu i resposta a les necessitats adients"**, conclou Nieto.

Mapa de cooperacions internacional d'Amputats Sant Jordi

Amputats Sant Jordi és conscient que aquestes donacions no haurien estat possibles sense la implicació d'empreses com MRW, que fa arribar molt material de totes parts del país de manera gratuïta, o la Fundación Mapfre, que els facilita material des dels seus centres. També hi

col·laboren altres entitats com Bomberos Humanitarios, Caravana Solidaria, Conductors Solidaris de Catalunya, Cisne Negro, Asociación de Amigos del Pueblo Sirio, Aviadores Sin Fronteras i CEMFIS (Centro de Personas con Discapacidad).

Sortides culturals i de lleure: gaudir i conscienciar la ciutadania

Com ha demostrat al llarg dels seus 30 anys com a associació, la conscienciació social mitjançant l'acció juga un paper essencial a Amputats Sant Jordi. Entre les activitats que duen a terme en aquest àmbit destaquen les sortides culturals i de lleure, com a part de la seva reivindicació d'un oci i una cultura accessibles. Veure una pel·lícula al cinema o assistir a alguna obra de teatre, visitar un museu o una exposició, o fer una visita o una excursió a algun lloc d'interès... Són moltes les opcions que tenen cabuda en aquest tipus de servei.

En cada sortida participen al voltant d'una quinzena de persones d'entre 50 i 70 anys aproximadament. En primer lloc, s'organitza l'itinerari adaptat en transport públic i, una vegada es troben al lloc escollit, a banda de gaudir de l'experiència, els mateixos associats i associades s'encarreguen de revisar que aquest compleixi amb els requisits d'accessibilitat. En cas que no sigui així, s'avisava de seguida que la infraestructura no és practicable.

L'objectiu d'aquestes sortides de lleure se centra en les persones associades. D'una banda, es potencia la seva autonomia i la

dels seus familiars dins de l'oci personal i, d'altra banda, es vol cuidar la seva salut emocional i incitar-los a fer ús de tots els mecanismes accessibles a la seva disposició. No obstant això, també serveix per prendre consciència de quins llocs són accessibles i quins no. **"Amb l'excusa d'anar a veure una obra de teatre, un espectacle de dansa o una sortida al cinema, secundàriament es treballa la gestió i la preparació de l'activitat sota les consignes d'accessibilitat"**, explica la responsable del servei, Cristina Suils. Segons ella, aquest tipus d'iniciatives **"aconsegueixen motivar les persones perquè facin ús de totes les activitats accessibles de la nostra ciutat"**.

De totes maneres, les visites no es limiten a Barcelona. Així ho prova, sense anar més lluny, l'excursió que es va fer a la muntanya de Montserrat. Entre les últimes sortides de temps lliure de l'any 2022, destaquen l'assistència al Teatre Romea per veure *Muerte de un viajante*, una obra d'Arthur Miller interpretada per l'Imanol Arias, i al cinema per veure *Entre la vida y la muerte*, protagonitzada per l'Antonio de la Torre. Es va fer, així mateix, una visita a l'església de Santa Anna.

Grup d'Acció i Suport: acompanyament emocional

A ASJ són més que conscients que la preparació psicològica és bàsica per fer front a la nova realitat en què es troben les persones amputades. El projecte GAS (Grup d'Acció i Suport), que abans es deia Voluntariat Extern, va néixer per tal de cobrir aquesta necessitat i donar suport a aquelles persones que o bé estan en un procés d'amputació o bé ho estaran molt aviat. La seva finalitat és reduir l'estrès i l'ansietat tant d'aquestes persones com del seu entorn, ajudant-les a acceptar millor la nova situació.

Per prendre consciència de la rellevància d'aquest servei cal tenir en compte que una amputació és considerada com a un tractament i, en conseqüència, és vista més com una solució que com un problema. Aquest és el motiu pel qual normalment es deixa de banda l'impacte brutal que acostuma a generar en la vida de qui la pateix.

Abans de posar-se en marxa, el GAS ha de rebre una notificació de l'hospital informant que una persona amputada requereix suport emocional o social i accepta la seva visita. És aleshores quan, mitjançant el seu servei de treball social o de fisioteràpia, s'activa molt ràpidament per tal de fer el suport i l'acompanyament emocional, una part essencial de la recuperació.

"La visita inicial la fa un psicòleg que també és una persona amputada i,

per tant, coneix bé la situació. A partir d'aquí, s'estableix una relació terapèutica que donarà a la persona amputada eines i informació sobre com pot ser la seva recuperació i la seva vida futura", explica Xavier Corbera, encarregat del GAS. A partir d'aquí, seran les persones voluntàries de l'associació, especialment formades per aquest projecte, les que faran l'acompanyament i facilitaran el corresponent suport emocional. En compartir el mateix tipus d'amputació amb la persona acabada d'amputar, aquesta s'identificarà fàcilment i es crearà una gran empatia que ajudarà a accelerar el seu procés de recuperació.

Atenció social: informar, orientar i donar suport

Tots els membres de AJS són conscients del que significa començar una nova vida, una nova realitat com a persona amputada. El dia a dia és complicat, s'han d'enfrontar a situacions difícils i superar molts entrebancs, però també han de bregar amb l'embullada burocràcia, lenta i sovint massa enrevesada.

Són moltes les persones amputades que, davant la nova situació sobrevinguda, es troben perdudes perquè no coneixen els recursos socials o no saben com resoldre la seva nova situació com a persona amb discapacitat física. En aquest sentit, Atenció Social, la secció en mans de la Cristina Sánchez, és un part essencial de l'associació.

Des de la primera visita hospitalària en el moment de l'amputació, les persones amputades no se senten mai soles. La treballadora social s'encarrega d'acompanyar-les al llarg de tot el seu procés per tal que tinguin tot el que els hi cal. La idea és orientar-los, buscar els recursos que necessiten i posar-los al seu abast. I una vegada estan informades, en cas que no tinguin la capacitat o les eines per portar-ho endavant elles mateixes, intervé la treballadora social. En qualsevol cas, encara que siguin capaços, es manté al costat, sempre a prop per si fa falta.

La majoria de les intervencions que es fan des d'Atenció Social tenen a veure amb temes administratius. Sovint es tracta

de gestionar el grau de dependència o de tramitar el certificat de discapacitat, les ajudes i prestacions a les persones discapacitades o al seu entorn familiar, la recerca d'habitatges adequats... En tots els casos, aquest acompanyament és d'agrair, ja que les sol·licituds no són sempre fàcils de trobar, les normatives canvien sovint i tot plegat és complicat i bastant pesat. **"Atenció Social és molt important perquè encara que els recursos que es donen estan en teoria a l'abast de tothom, no tothom pot accedir-hi. Nosaltres els cerquem i els hi facilitem, posant la nostra metodologia i els nostres coneixements perquè aquestes persones puguin arribar a ells"**, apunta la Cristina Sánchez. El que es pretén, en definitiva, és que les persones amputades tinguin autonomia i motivació, però sempre amb el suport, l'ajuda i l'acompanyament d'un o una professional.

Una altra part bàsica de l'Atenció Social és el Servei d'Atenció Domiciliària (SAD), del qual s'encarrega Rosa Conde. Consisteix a facilitar suport al domicili de les persones amputades que ho necessitin: tasques de la llar, higiene personal, companyia...

Espai Expert: l'ajuda de professionals

L'últim servei que ha posat en marxa l'associació és l'anomenat Espai Expert, que es va estrenar el juliol del 2022. Es tracta d'un apartat de la pàgina web on es publiquen articles i vídeos en els quals diferents experts i expertes parlen de temes diversos i resolen dubtes i consultes que els fan les persones associades o de fora de l'entitat. Aquest diàleg és molt important per conèixer les inquietuds de les persones amb amputació i poder donar-les resposta.

El bloc d'experts està dividit en tres grans àrees:

- **Salut física.** Per donar consells sobre hàbits saludables, proposar activitats i respondre a les consultes que els socis i sòcies o qualsevol persona externa a l'entitat han enviat prèviament.

- **Salut mental.** Per parlar sobre com cuidar-se emocionalment, suggerir tècniques per sentir-se bé amb un mateix i exposar experiències i situacions habituals que viuen les persones amputades.

- **Drets socials.** Per tractar temes referents a serveis i ajudes de l'administració, drets laborals, accessibilitat, etc.

La iniciativa busca connectar a diferents professionals d'ASJ amb les persones associades que puguin necessitar informació sobre diferents aspectes de l'amputació, així com arribar a altres persones amb amputació que no formen part de l'associació. D'aquesta manera, l'Espai està integrat per una treballadora social, un psicòleg i un metge que aniran tractant temes que poden ser útils a les persones amputades en les diferents fases que van transitant.

En paraules de Corbera, l'Espai Expert **"pretén ser un pont cap a la gent que veu els vídeos a través de la plataforma Youtube o de les xarxes socials i permet la comunicació amb els i les professionals de l'associació. Donem resposta a les preguntes que plantegen les persones usuàries, en un diàleg obert a tothom i a qualsevol qüestió que els hi afecti, els hi preocupi o els hi interessi"**.

Com afecta
l'ansietat
en el procés
d'amputació?

AMPUTATS
SANTJORDI

Parlem amb...

Montserrat Pallarès, presidenta de COCEMFE Barcelona

les entitats que va fer que això fos possible va ser Amputats Sant Jordi. Des del primer moment va compartir aquests valors, defensant el reconeixement i els drets de les persones que tenen alguna amputació.

COCEMFE Barcelona és una federació d'entitats que lluita per promoure estratègies i accions a favor de la defensa i millora de la qualitat de vida de les persones amb discapacitat física i orgànica. Es va crear l'any 1990 i des dels seus inicis ha comptat amb la col·laboració d'Amputats Sant Jordi. La seva presidenta, Montserrat Pallarès, ens parla sobre la seva visió del que fa l'ASJ, sobre què tenen en comú les dues organitzacions i sobre les accions que han realitzat conjuntament.

COCEMFE Barcelona es va crear gairebé al mateix temps que Amputats Sant Jordi. Quan va començar la vostra col·laboració amb l'associació ASJ?

Col·laborem quasi des dels inicis. Les entitats que formen part de COCEMFE comparteixen l'objectiu que estableix la Convenció Internacional del Dret de les Persones amb Discapacitat. És a dir, treballar perquè tinguin els mateixos drets que qualsevol altra persona sense discapacitat. En el moment que es va crear COCEMFE Barcelona, una de

COCEMFE Barcelona col·labora amb moltes entitats. Què té d'especial l'ASJ?

Les entitats són les que arriben de manera directa a l'associat mitjançant el servei i l'atenció. En el cas de l'ASJ, arriba a les persones associades i a les seves famílies a través de l'acompanyament quan hi ha l'amputació, que és tot un procés. Però també ens ajuda a difondre valors.

És de les poquíssimes entitats que va a escoles i centres de formació a explicar què és la discapacitat, quins són els problemes del dia a dia amb què es troben les persones amb discapacitat al carrer, siguin amputades o no. També inclou les que per altres raons van en cadires de rodes. Per tant, fa una tasca pedagògica fonamental amb la gent jove. Això és clau per la federació, perquè cal molta sensibilització a la ciutadania, però s'ha de començar pels més petits. És bàsic i ho valorem moltíssim.

Quan parlem d'accessibilitat no podem oblidar l'oci i la cultura.

Com valores la tasca d'Amputats en aquest tema?

Hem de treballar per un entorn cent per cent accessible i perquè les persones amb discapacitat tinguin autonomia personal i amb això no ens referim només a quan surten al carrer, que hi hagi rampes i els edificis públics i privats siguin accessibles. També parlem de cultura, que ha de ser accessible. Una persona amb croses o amb cadira de rodes té el mateix dret a anar a un teatre, a un cinema o a veure qualsevol espectacle que una que camina per si mateixa. Aquí, Amputats Sant Jordi fa una labor clau. D'entrada, prepara molt sovint sortides amb les persones associades a espais de lleure accessibles. Això, d'una banda, els permet aquest espai d'oci que tothom necessita, encara més en una situació postpandèmia, i, d'altra banda, sensibilitza perquè té molta difusió a les xarxes socials, la qual cosa ajuda a fer que els centres siguin cada vegada més accessibles.

Podríem dir que fa una feina transversal?

Exactament. Fa una feina de sensibilització, d'acompanyament, de promoció de l'oci i la cultura... en totes les edats. Tenir present que una persona pot tenir discapacitat a qualsevol edat és realment encomiable. Això també diferencia l'ASJ de moltes altres entitats: la sensibilització a qualsevol etapa de la vida, tenint present que a mesura que ens fem grans hi ha més discapacitat.

Les persones associades a ASJ són de les més actives?

És una associació molt activa i els seus socis i sòcies també ho són i no només en les activitats d'oci, també en les accions de conscienciació. Per al teixit associatiu té molt valor poder comptar amb gent tan predisposada i això és gràcies a la feina que es fa des de l'entitat i a la

capacitat de motivar el seu grup. M'agrada veure com els associats agafen les cadires de rodes i elements de suport a la mobilitat i surten amb monitors a ensenyar la gent quins són els problemes amb què es troba diàriament una persona que es mou amb cadira de rodes, que hi siguin fent una filera per protestar per les llistes d'espera per atorgar el grau de discapacitat... Tenen molta força.

Quines accions conjuntes teniu previstes?

Arran de la pandèmia es va veure la importància de la salut mental, un tema essencial que COCEMFE Barcelona està treballant. Ho fem, per exemple, amb el programa *Protagonistes*, que consisteix a atendre les persones, escoltar-les i veure quines noves necessitats han sorgit durant el confinament. Ho podem fer també gràcies a col·laboració d'ASJ. La veritat és que estan sensibilitzats per atendre tots els aspectes de la persona.

La incidència política és fonamental a l'hora de reivindicar drets i a COCEMFE ho teniu clar. Com col·labora Amputats Sant Jordi en aquesta tasca?

Encara que voldríem que els avanços en els drets de les persones amb discapacitat fossin més ràpids, en l'àmbit polític cada vegada es tenen més en compte les dificultats amb què es troben, tant a escala física com mental. Això s'aconsegueix arribant als estaments, amb el dia a dia, fent accions a les escoles i amb les administracions, sumant esforços amb les entitats. També fent accions de reivindicació, i en aquest sentit ASJ sempre es troba a primera fila. Sempre respon, no falla mai. Té molt interès a fer qualsevol acció o en donar suport a qualsevol acció de COCEMFE que tingui una incidència política. Els ho agraïm enormement.

Parlem amb...

Lorena Blanco, presidenta d'Amputats Sant Jordi

La relació de la Lorena Blanco amb l'ASJ va començar fa uns vuit anys. Li van amputar una cama i uns excompanyys de feina que coneixien l'associació van contactar-hi. Set mesos després va començar a col·laborar com a voluntària. Després va passar a ser secretària de la junta i és la presidenta des del febrer del 2017.

Com definiríes l'objectiu de l'ASJ?

El nostre propòsit és aconseguir la plena inclusió del col·lectiu de les persones amputades.

Els tres pilars de l'ASJ són l'ajuda a les persones associades, l'educació en valors i la cooperació internacional.

En què consisteix l'ajuda als socis i les sòcies? Abasta tot el tema social.

En l'acció que duem a terme fem atenció social, serveis i activitats. Això significa donar a les persones associades tot el que poden necessitar quan hi ha algun tipus de discapacitat. Inclou la primera visita hospitalària en el moment de l'amputació; l'atenció social en si mateixa, és a dir, el grau de dependència i discapacitat; el servei d'ajuda a domicili, tant de neteja com d'acompanyament en cas que calgui; el grup de suport social; els tallers i sortides de lleure... També atenem demandes individuals.

A l'educació en valors li doneu moltíssima importància. Per què? És una

part fonamental. La base de l'educació en valors que fem són els tallers a les escoles. Justament ara que fem 30 anys com a associació, fa 15 que vam començar la sensibilització a alumnat tant de primària com de secundària i també dels cicles formatius. Educar en el respecte i la igualtat de drets i d'oportunitats des de la base és el que construeix una societat més justa en el futur.

En què consisteixen els tallers? Tenen una part teòrica i una pràctica. D'una banda, parlem amb els nois i noies dels tipus de discapacitat en general, no només de la nostra. D'altra banda, els fem anar amb cadires de rodes o

amb el bastó que fan servir les persones cegues per practicar l'empatia. Resulten informacions molt útils que acostumen a ser molt ben rebudes per l'alumnat.

També us dediqueu a fer donacions nacionals i internacionals de material ortoprotètic. Com ho treballeu?

L'àrea de cooperació internacional funciona des de l'any 2005, quan vam fer la campanya Per i per a la solidaritat. Mitjançant la companyia de transport MRV vam aconseguir que totes les donacions de cadires de rodes o pròtesis es puguin enviar sense cost. Ho anem a buscar al Prat nosaltres mateixos i preparem els enviaments.

Treballem de manera conjunta amb diferents associacions i formacions per tal d'arribar als països on més necessitat hi ha d'aquest material, com ara aquells en conflicte bèl·lic. I ens preocupem també del que es necessita aquí, facilitant, per exemple, cadires de rodes amb el sistema de copagament i un informe social previ.

Què és el servei de pacient expert?

Actualment, es diu GAS, Grup d'Ajuda i Suport. És la raó per la qual va crear-se l'associació. Quan t'acaben d'amputar o t'han d'amputar, tenir el suport de persones d'ASJ que ja han passat per aquest procés i que gràcies a la seva experiència poden explicar-te com serà a partir d'aquest moment la teva vida, que entenen el que senten i et guien és importantíssim.

Com garantiu poder donar suport als dubtes i consultes que us arriben de les persones associades en multitud d'àmbits?

Comptem amb un equip multidisciplinar per poder atendre totes les demandes, des de professionals de la psicologia al treball social, la fisioteràpia, etc. Viure amb una discapacitat implica haver de fer molts

tràmits administratius, sovint enrevessats, cures físiques i, a vegades, certa vulnerabilitat emocional i no podem descuidar cap d'aquestes àrees. Un exemple d'això és l'Espai Expert, que acull tres punts bàsics: els drets socials, la salut emocional i la salut física. En aquest vídeoblog mensual el nostre equip dóna resposta a les consultes més habituals en cada temàtica i no només arriba als nostres socis i sòcies, si no que serveix per a qualsevol persona externa. Tenim vocació de servei.

Els associats i les associades també disposen d'un canal de Whatssap. Què aporta?

Ens permet tenir una relació molt directa amb totes i tots i informar de totes les activitats que fem i de les novetats que tenim. La majoria agraeix aquest sistema, que els facilita estar al dia de tot el que es fa des d'ASJ. La gent es pot apuntar a la llista de difusió mitjançant la pàgina web.

Les sinergies amb altres organismes són imprescindibles. Com s'han treballat?

Nosaltres, com a associació, podem arribar fins a cert punt. Per això mirem de sumar esforços amb altres entitats. Una de les aliances més importants és la de COCEM-FE Barcelona, amb qui treballem colze a colze des de fa molts anys i fem molta pinya, però hi ha moltes més. Al final, totes tenim uns objectius comuns i val la pena anar de la mà per tal d'aconseguir-los. Juntes fem més força.

Com valoreu aquestes tres dècades d'Amputats Sant Jordi?

Portem treballant 30 anys i hem fet moltes coses, però no ens podem aturar. Hem aconseguit passar d'una activitat purament assistencial a ser una associació que lluita pels drets de les persones amputades. Hem de seguir apostant per aquesta línia, convertir-nos

en referents d'aquesta reivindicació i estar més actius que mai. Queda camí per recórrer.

En aquesta reivindicació és fonamental reclamar a la classe política?

I tant. Ho tenim clar i per això fem accions concretes. El maig de 2022, sense anar més lluny, ens vam ajuntar diferents associacions davant l'Ajuntament de Barcelona i el Palau de la Generalitat per denunciar les llargues llistes d'espera que hi ha per a obtenir el grau de discapacitat, així com el fet que no s'apliqui el nou barem de discapacitat. Les institucions són les que tenen la capacitat per a legislar i nosaltres els hem de fer arribar quines són les necessitats del nostre col·lectiu.

Quines fites s'han aconseguit amb aquesta lluita?

Moltes, una de les més recents és l'actualització del barem de la discapacitat, que portava 20 anys sense revisar-s i que s'ha de començar a aplicar. En el nostre cas concret, hem participat en l'elaboració del nou catàleg de pròtesis per a persones amb amputació o agenèsia, que millora substancialment l'anterior. Aquesta fita ha estat possible gràcies a un membre de la nostra junta, Carlos Lázaro, que ha format part del grup de treball d'aquest nou catàleg. Ha estat tot un repte, perquè hi havia moltes coses que no es tenien en compte, com ara el genoll elèctric, molt important segons el tipus d'amputació.

Com valores la teva experiència com a presidenta?

Estic contenta de poder representar els interessos de totes les persones que formen part de l'associació i moltes altres que tenen les mateixes circumstàncies que nosaltres, però és una responsabilitat

molt gran. Afortunadament, compto amb un equip increïble i una junta directiva que treballen incansablement perquè les persones amb discapacitat tinguem una millor qualitat de vida. El meu propòsit és sumar i aportar tant com pugui, com he fet fins ara.

En clau personal

Què li diries a una persona amputada per animar-la a fer-se sòcia? Que s'apuntés, que l'ajudarem en tot el que calgui. El gran problema que patim cada vegada més les associacions és que la gent jove no s'associa tant com es feia abans. Els hi diria que fent xarxa arribaríem a molta més gent i molts més llocs.

I a algú perquè es fes voluntari o voluntària?

A mi em va cridar tant l'atenció l'ASJ que de seguida em vaig fer voluntària. Vaig començar col·laborant en el documental Puzzle, on un grup de persones associades expliquen la seva experiència en primera persona. Li diria, directament: col·labora.

Què t'ha aportat, a escala personal i professional, la teva relació amb l'ASJ? M'ha ajudat moltíssim en tots els àmbits. Al final, associats i associades, plantilla i voluntariat som una gran família i la manera en què et tracten t'ajuda també a sentir-te millor amb tu mateixa. Viure l'entitat des de dins m'ha permès conèixer com funciona la lluita pels drets socials i m'ha aportat una nova perspectiva dels problemes de la vida quotidiana de les persones amb discapacitat.

© Amputats Sant Jordi 2022
CARRER CUBA, 2 08030 BARCELONA
<https://www.amputats-santjordi.org/>

Edició i redacció

Plataforma de Comunicació
Jessica Pérez, directora de la publicació
Laura Manzanera, redactora

Fotografies

Amputats Sant Jordi

Art i Disseny

Volta Disseny

Reservats tots els drets. No es permet la reproducció total o parcial d'aquesta obra, ni la seva incorporació a un sistema informàtic, ni la seva transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà (electrònic, mecànic, fotocòpia, enregistrament o altres) sense autorització prèvia i per escrit dels titulars del copyright. La infracció d'aquests drets pot constituir un delictes contra la propietat intel·lectual.

**AMPUTATS
SANTJORDI**

30 Anys